DOLNY ŚLĄSK – WSTĘPNE WYNIKI POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO 2020

Rolnik dokładnie spisany

Poznaliśmy wstępne wyniki Powszechnego Spisu Rolnego, przeprowadzonego na terenie Polski od 1 września do 30 listopada 2020 roku. Ich analiza pokazuje zmiany w strukturze polskiego rolnictwa, powierzchni zasiewów, czy wyposażenia gospodarstw w maszyny i urządzenia rolnicze.

Spisem zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej. Dane statystyczne pokazują skalę zmian. Przyjrzyjmy się zatem wynikom spisu w naszym regionie.

Mniej gospodarstw, koncentracja produkcji

W województwie dolnośląskim istniało 53 tys. gospodarstw rolnych. W porównaniu do Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku, ich liczba spadła o ok. 9 tys., czyli o 15%. W całym kraju, liczba gospodarstw zmniejszyła się o blisko 13%. Wzrosła natomiast średnia powierzchnia użytków rolnych, przypadająca na 1 gospodarstwo rolne (z 14,9 ha w 2010 roku do 17,1 ha w 2020 roku). W ostatnich 10 latach widać więc proces koncentracji produkcji rolniczej, czyli zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni.

Ósme miejsce w kraju

W 2020 roku, w województwie dolnośląskim 26 tys. (czyli 50%) gospodarstw miało powierzchnię powyżej 5 ha użytków rolnych. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych naszego regionu wyniosła ok. 898 tys. ha. Przez ostatnie 10 lat zmniejszyła się o ok. 21 tys. ha (o 2,3%). Pod względem tego areału województwo dolnośląskie zajęło 8. miejsce w kraju.

Do powiatów o najwyższej średniej powierzchni użytków rolnych należały – strzeliński – 27,2 ha, złotoryjski – 24,7 ha oraz średzki – 23,4 ha.

Większa powierzchnia zasiewów

W strukturze użytkowania gruntów odnotowano znaczny wzrost udziału powierzchni zasiewów – o 4,4% i niewielki wzrost udziału łąk trwałych – o 0,6%. Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych zwiększyła się o blisko 23 tys. ha (o 3,2%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia gruntów ugorowanych o ok. 22 tys. ha (o 72%) i upraw trwałych o ok. 5 tys. ha (o 51,2%).

Drugi rzepak, czwarte buraki

Województwo dolnośląskie zajmowało 2. lokatę w kraju pod względem powierzchni uprawy rzepaku i 4. lokatę pod względem powierzchni uprawy buraków cukrowych.

W strukturze zasiewów nadal dominującą uprawą są zboża ogółem – ok. 70%, choć ich udział zmniejszył się (o 1%) w porównaniu do 2010 roku, podobnie jak udział ziemniaków (o 1,1%) oraz rzepaku i rzepiku (o 0,6%). Udział buraków cukrowych oraz warzyw gruntowych pozostał na niezmienionym poziomie.

Mniej krów, mniej świń

W 2020 roku w województwie dolnośląskim pogłowie bydła wynosiło 109 tys. szt. i była to wartość równa tej z 2010 roku. Pogłowie krów liczyło 45 tys. szt. i zmniejszyło się w stosunku do danych z poprzedniego spisu o 2 tys. szt. (o 3,8%). Z kolei pogłowie świń wynosiło 214 tys. szt. i była to wartość niższa od danych z poprzedniego spisu o 86 tys. szt. (spadek o 28,7%).

Pięćdziesiąt tysięcy ciągników

W gospodarstwach województwa dolnośląskiego zarejestrowanych było 52 tys. ciągników rolniczych (o 6,9% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 3,6% ciągników w Polsce. W porównaniu do danych z poprzedniego spisu zmniejszyła się również liczba kombajnów (o 15,4%), wzrosła natomiast liczba kombajnów zbożowych (o 3%). Liczba pozostałych maszyn rolniczych została ograniczona o 19% w stosunku do 2010 r.

Działalność rolnicza i praca najemna

Pięćdziesiąt dwa tysiące gospodarstw domowych uzyskiwało dochód z działalności rolniczej (to 10. lokata w kraju, spadek o 15,3% w stosunku do 2010 r.). Dla 14 tys. gospodarstw było to główne źródło utrzymania (11. lokata w kraju, spadek o 24%). Odsetek gospodarstw utrzymujących się głównie z pracy najemnej wzrósł z 31,8% w 2010 roku, do 32,8% w 2020 roku. Odsetek gospodarstw utrzymujących się głównie z działalności rolniczej zmniejszył się z 29,2% w 2010 roku do 26,1% dziesięć lat później.
W 2020 roku, w porównaniu do 2010 r. wzrósł także odsetek gospodarstw, dla których głównym źródłem utrzymania była emerytura, bądź renta – z 14,5% do 17,0%.

Tabela 1. Powierzchnia zasiewów głównych upraw rolnych na Dolnym Śląsku.

lata	powierzchnia zasiewów	zboża		ziemniaki	buraki cukrowe	rzepak i rzepik	warzywa gruntowe
		ogółem	w tym podstawowe				
	w tysiącach hektarów						
2010	716	508	411	22	19	127	6
2020	738	517	405	14	20	127	6

Tabela 2. Ciągniki i maszyny rolnicze na Dolnym Śląsku

lata	ciągniki	kombajny		pozostałe maszyny
		ogółem	w tym zbożowe	
	w tysiącach sztuk			
2010	56	13	8	21
2020	52	11	8	17

Wyniki Spisu pokazują, że dolnośląskie gospodarstwa rolne są ciągle rozdrobnione. Znaczący jest odsetek gospodarstw małych, które nie produkują na rynek. Jednocześnie widać zmiany w rolnictwie, które są efektem specjalizacji gospodarstw rolnych, przy postępującej koncentracji produkcji rolnej. Korzystne warunki przyrodnicze w regionie powinny stanowić podstawę dalszej specjalizacji oraz optymalizacji produkcji roślinnej.

Materiał Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Fot. Edward Krajewski (archiwum DODR)